

ОПТИМИЗИРАНЕ НА КОМПЮТЪРНО-ТОМОГРАФСКИ ПРОТОКОЛ ЗА ИЗСЛЕДВАНИЯ НА БЯЛ ДРОБ

доц. д-р Г. Екснер¹, Г. Добрев², д-р Д. Манолова², доц. д-р Н. Трайкова^{2,3}

¹ ПУ „П. Хилендарски“, Пловдив, ²УМБАЛ „Св. Георги“ Пловдив, ³ Медицински университет-Пловдив, Пловдив

ЦЕЛ Оптимизиране на КТ протокол за изследване на бели дробове с помощта на *CT Bright Speed 16, GE* при спазване на принципите АЛАРА.

ВЪВЕДЕНИЕ Съвременните образно-диагностични методи са в основата на изключителният напредък в правилното и ранно диагностициране на редица заболявания. Компютърната томография (КТ) е един от тези методи, който трайно се наложи във всекидневната лекарска практика, благодарение на отличната си резолюция. Именно тя позволяваща визуализации с добро разграничаване на патологиите, свързани дори и с минимални отклонения от плътностите на здравите тъкани.

Създаването на образи в КТ се базира на милиони единични сканирания с рентгенови (йонизиращи) лъчи, което води до значително дозово натоварване. В особена степен дозовото натоварване нараства при изследванията на органи в гръдната клетка, такива като белите дробове, поради нуждата от преодоляване на силно поглъщащите кости.

ALARA (*as low as reasonably achievable*) е основният подход при работа с йонизиращи лъчения. Той е пряко свързан със запазване на здравето на пациентите и задължава медицинските специалисти да търсят възможности за намаляване на получената доза при провеждането на тестове.

В настоящата работа бяха търсени възможност за намаляване на дозата, получена чрез стандартния протокол за КТ белодробни изследвания.

ЕКСПЕРИМЕНТАЛНА ЧАСТ

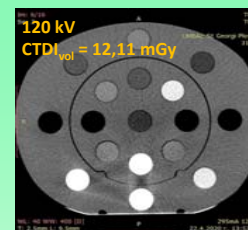
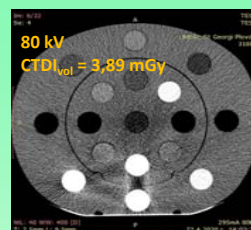
- Експериментите бяха проведени на *CT Bright Speed 16, GE*. За първичните тестове бе използван бе фантом за електронна плътност модел *062M*.
- Варирани бяха напрежението и тока, на тръбата, дебелина на среза (спирално сканиране) и нивото на шум. За всяка комбинация от параметри бяха построени зависимостите на единиците на Хаунсфилд от електронната плътност и бяха изчислени дозите чрез обемните томографски дозови индекси (CTDI_{vol} и DLH):

$$CTDI_{vol} = (K_{cp} L / h) \frac{1}{\text{стъпка}} \quad \text{където } K_{cp} \text{ е отчета на камерата, } L \text{ е дължината на камерата, } h \text{ е дебелината на среза}$$

$$DLP = CTDI_{vol} \cdot L \quad \text{където } L \text{ е дължината на сканираната област по } Z$$

- Обсъждането на получените образи бе направено на база : запазване на зависимостта единици на Хаунсфилд към плътността на тъканите, наличие на артефатки и влияние върху образите; запазване на диагностичната стойност на реконструкциите.

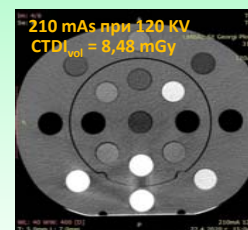
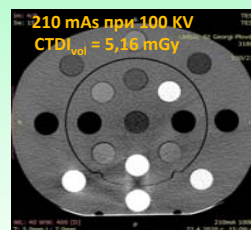
Влияние на напрежението на рентгенова тръба:

Тествани бяха три напрежения: 120, 100 и 80 kV. Намаляването на напрежението 120 kV в стандартния протокол води до възникване на редица артефакти, които водят до „зърненост“ на образа, лъчи, произлизащи от областите с голяма плътност и деформиране на HU в средата на полето.

Поради това бе направено заключение, че въпреки намаляването на дозата при намаляване на напрежението, такъв подход води до загуба на диагностична информация.

Влияние на тока на рентгенова тръба:

Токът на тръбата беше вариран в интервала от 80 до 300 mAs със стъпка 5 mAs. Анализът на образите показва, че при напрежение 100 kV качеството на е под допустимото ниво за надеждна и правилна диагностика, докато образи при напрежение 120 kV и 210 mAs дават удовлетворително резултати.

Влияние на дебелината на среза:

За експериментите бяха използвани две дебелини на среза: 2,5 и 5 mm. Резултатите показаха, че при дебелина 5 mm и еднакви останали параметри, дозата е по-голяма. Въпреки това, постигането на по-добра резолюция при в този случай е възможно при по-малки дози (при по-малък ток и/или напрежение).

Влияние на индекса на шума:

Бяха избрани 4 различни нива на шума: 6, 9, 12, и 15. Резултатите показаха, че дозите не зависят съществено от този параметър и следователно, нивото на шума следва да се избере съобразно най-добрата резолюция.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

На базата на получените резултати бе формиран оптимизиран протокол за работа с КТ при изследвания на белодробни заболявания. Избрани бяха следните параметри: 120 kV, ток до 210 mAs, дебелина на среза 5 mm, ниво на шума 15. Постиганата беше редуция на дозата от около 30 %. Изследванията с реални пациенти показаха добро качеството на образите и запазване на резолюцията, без загуба на диагностична информация.